

Remissvar - Förbud mot bottentrålning i marina skyddade områden (SOU 2023:20), dnr LI2023/02507

Trålning med redskap som släpar mot botten ger en mycket stor påverkan, dels genom att mekaniskt skrapa sönder strukturer och ekosystem, dels genom att röra upp stora mängder sediment som sedan kväver livet på havsbotten. Bottentrålning har därför en betydande påverkan på den marina miljön och är olämpligt i områden med höga marina skyddsvärden.

Tierps kommun ser förslaget till förbud av bottentrålning i skyddade områden som en nödvändig utvecklig av regelverket mot en mer ekosystembaserad fiskeförvaltning. Vi anser ytterligare att svenska marina skyddade områden ska vara stängda för allt storskaligt kommersiellt fiske, inklusive bottentrålning, vilket skulle vara väl förenligt med ekosystemansatsen och försiktighetsprincipen. Ytterligare önskar vi att Havs- och vattenmyndigheten ska driva på för att begränsningen i 20 § fiskelagen om att fisket inte avsevärt får försvåras bör tas bort eftersom denna begränsning inte stämmer överens med ambitionen om att införa en ekosystembaserad fiskeförvaltning.

Tierps kommun anser att förbudet mot bottentrålning, utöver de föreslagna områdena, även bör inkludera skyddade områden utanför trålgränsen inom territorialhavet och då gälla även för utländska fartyg. Det är även lämpligt att undersöka möjligheterna att flytta ut trålgränsen till 12 nautiska mil. Havs- och vattenmyndigheten bör också genomföra en översyn av de undantag som i dag tillåter bottentrålning inom trålgränsen för att kunna föreslå hur trålförbudet kan göras heltäckande innanför gränsen, även utanför skyddade områden.

Utredningen föreslår att det införs förbud mot bottentrålning i nationalparker, naturreservat, biotopskyddsområden samt i Natura 2000-områden. Detta är välkommet och borde vara en självklarhet. Förbudet bör dock gälla även i andra marina områden där det finns ekosystem som kan påverkas negativt av bottentrålning. Det bör sändas signaler om att dessa områden behöver identifieras och beskrivas för att kunna bli föremål för hänsyn och förbud.

Förbudet föreslås i nuvarande form endast gälla inom den zon där enbart svenska fartyg har rätt att fiska, till den yttre gränsen av territorialhavet. Det anser vi är ett alldeles för försiktigt första steg. I utredningen framgår att Kommissionen har uppmanat alla medlemsstater att fasa ut mobilt bottenfiske i alla marina skyddsområden senast 2030, samt att förbjuda mobilt bottenfiske i natura 2000-områden redan i mars 2024. Skarpare och mer omfattande förbud behöver därför införas mycket snart. Det nu remitterade förbudet föreslås träda i kraft den 1 juli 2025, vilket är väldigt sent om vi ska vara i fas med Kommissionens tidsplan.

Det är mycket osannolikt att man ska kunna bedriva bottentrålning i ett känsligt naturområde utan att dess värden påverkas. Därför bör inga andra undantag beviljas än för forskningsfartyg. Det ska då inte finnas någon möjlighet att tvinga till sig eller muta till sig ett undantag eller en dispens. Extra olämpligt skulle ett beviljat undantag kunna bli om det inte går att överklagas, vilket förslaget premierar.

Undantag för forskningsfartyg bör kunna göras om resultaten är angelägna för forskning eller uppföljning och att ingen annan provtagningsmetodik kan ge svar på frågeställningen.

Om det trots detta beslutas att andra undantag ändå ska kunna ges, vilket vi motsätter oss, ska de inte kunna ges om det inte kan visas med vetenskapliga underlag att bottentrålningen kan ske med metoder och under förutsättningar som inte bedöms påverka det skyddade områdets bevarandestatus negativt eller kan ha potentiella negativa ekologiska konsekvenser även utanför det skyddade området. Försiktighetsprincipen måste tillämpas. Vi förutsätter också att det tydligt ska framgå att dessa undantag då ska föregås av en miljökonsekvensanalys utifrån möjligheten att nå miljö kvalitetsnormer, att nå havsmiljödirektivets mål samt att nå de krav som ställs i art- och habitatdirektivet.

Tierps kommun anser att länsstyrelsen eller kommunen i egenskap av beslutande och förvaltande myndighet för det skyddade området, bör bedöma om det i så fall ska ges undantag från ett generellt stopp för bottentrålning i marina skyddade områden. Om förslaget genomförs behöver länsstyrelser och kommuner därför få tydliga riktlinjer, förbättrade kunskapsunderlag, ökade administrativa resurser och tillräcklig tid för att kunna utarbeta förslag till undantag i nuvarande och nya skyddade områden. Undantag ska inte kunna beviljas på grund av otillräckliga data.

Erica Hasslar
Vattensamordnare

Taija Lindfors
Kommunekolog

Planering och myndighet
